

T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ORMANCILIK VE ÇEVRE BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

GÜMÜŞHANE İLİ TORUL İLÇESİ ALTINPINAR GÖLÜ’NÜN EKOTURİZM
POTANSİYELİNİN SWOT ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS

İrfan Faruk ÖZTEN

MAYIS-2024

GÜMÜŞHANE

**T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

ORMANCILIK VE ÇEVRE BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**GÜMÜŞHANE İLİ TORUL İLÇESİ ALTINPINAR GÖLÜ'NÜN EKOTURİZM
POTANSİYELİNİN SWOT ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ**

**EVALUATION OF THE ECOTOURISM POTENTIAL OF GUMUSHANE
PROVINCE TORUL DISTRICT ALTINPINAR LAKE WITH SWOT
ANALYSIS**

YÜKSEK LİSANS

İrfan Faruk ÖZTEN

**MAYIS-2024
GÜMÜŞHANE**

**T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

ORMANCILIK VE ÇEVRE BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**GÜMÜŞHANE İLİ TORUL İLÇESİ ALTINPINAR GÖLÜ'NÜN EKOTURİZM
POTANSİYELİNİN SWOT ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ**

**EVALUATION OF THE ECOTOURISM POTENTIAL OF GUMUSHANE
PROVINCE TORUL DISTRICT ALTINPINAR LAKE WITH SWOT
ANALYSIS**

YÜKSEK LİSANS

İrfan Faruk ÖZTEN

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Nuray KAHYAOĞLU

**MAYIS-2024
GÜMÜŞHANE**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlamış olduğum “**Gümüşhane İli Torul İlçesi Altınpınar Gölü’nün Ekoturizm Potansiyelinin SWOT Analizi İle Değerlendirilmesi**” isimli bu tezimin, tamamen kendi çalışmam olduğunu, her alıntıya kaynak gösterdiğimi, alıntı yaptığım tüm çalışmaları kaynakçada belirttiğimi ve Gümüşhane Üniversitesi’nin lisanslı kullanıcısı olduğu intihal yazılım programı ile Lisansüstü Eğitim Enstitüsü’nün belirlediği kıstaslara uygun olarak raporladığımı taahhüt ederim. Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivinde saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

03/05/2024

.....
İrfan Faruk ÖZTEN

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın yürütülmesi sırasında desteğini esirgemeyen danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Nuray KAHYAOĞLU hocama, yoğun çalışmalarım sırasında bana ümit veren ve destek olan aileme, araştırmam sırasında destek oldukları için Torul Orman İşletme Müdürlüğü'ne ve Trabzon Orman Bölge Müdürlüğü'ne, çalışmamın her anında bana yol gösterip destek olan Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Ormancılık ve Çevre Bilimleri Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Selim ŞEN hocama ve yardımlarını esirgemeyen herkese teşekkür ederim.

İrfan Faruk ÖZTEN
GÜMÜŞHANE – 2024

ÖZET

Ekoturizm, yerel halkın refahının sürekliliğini sağlama ve çevre koruma amacıyla doğal alanlara yapılan sürdürülebilir bir turizm çeşididir. Bu kapsamda; Gümüşhane, Türkiye'nin kalkınma alanında öncelikli şehirleri arasında bulunmaktadır. Kalkınması konusunda özellikle turizm, tarım ve madencilik sektörlerinin öne çıktığı görülmektedir. Gümüşhane'nin turizm çeşitliliği açısından oldukça zengin olduğunu söylemek mümkündür. Bu turizm türlerinden bazılarının daha fazla öne çıktığı görülmektedir. Yayla turizmi, ekoturizm ve kış turizmi Gümüşhane'de öne çıkan turizm çeşitleridir. Kentin sahip olduğu doğal zenginliklerin turizme önemli katkıları vardır. Dipsiz, Aygır ve Zigana Limni Gölü ile beraber Altınpınar Gölü'nün oluşumunda yöredeki iklim koşullarına göre, arazinin eğim şartının da katkısıyla gün yüzüne çıktığı görülmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada, Gümüşhane ili Torul ilçesi Altınpınar Gölü'nün doğal ortam özellikleri, ekoturizm kapasitesini araştırarak mevcut durumun değerlendirilmesi ve bu değerlendirmenin SWOT analizi ile desteklenerek incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çerçevede güçlü ve zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditleri belirlenmiştir.

Altınpınar Gölü ekoturizme yönelik büyük bir potansiyele sahiptir. Olumlu özelliklere sahip doğa olaylarının yaşandığı Altınpınar Gölü ve çevresinin önemli bir turizm destinasyonu haline gelmesi için trafik, eğlence tesisleri gibi insan eliyle iyileştirilebilecek konuların planlanması ve uygulanması gerekmektedir. Altınpınar Gölü ve çevresinde rekreasyonel faaliyetlerin daha iyi yürütülebilmesi ve bu alanın turizme kazandırılabilmesi için koruma ve kullanma dengesinin gözetilerek bazı düzenlemelerin yapılması oldukça önemlidir. Dolayısıyla söz konusu amaç için, günümüzde orman parkı konumunda olan Altınpınar Gölü'nün beşeri ve doğal kaynaklarının dikkate alınarak, geleceğin tabiat parkı ilan edilmesine aday söz konusu alanın potansiyelinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ekoturizm, Gümüşhane, Altınpınar Gölü, SWOT analizi

SUMMARY

Ecotourism aims to minimize the negative impact of tourism on the natural and cultural environment, to raise environmental and cultural awareness in people, and to provide economic benefits to the local people while protecting nature. In this context; Gümüşhane is among Turkey's priority cities in the field of development. It is seen that tourism, agriculture and mining sectors are particularly prominent in terms of development. It is possible to say that Gümüşhane is very rich in terms of tourism diversity. It seems that some of these tourism types are more prominent. Plateau tourism, ecotourism and winter tourism are the prominent tourism types in Gümüşhane. The natural riches of the city make significant contributions to tourism. It is seen that the formation of Altınpınar Lake, along with Dipsiz, Aygır and Zigana Limni Lakes, came to light with the contribution of the slope of the land, according to the climatic conditions in the region. Therefore, in this study, it is aimed to examine the natural environment characteristics of Altınpınar Lake in Torul district of Gümüşhane province, the ecotourism potential of the basin, their evaluation and this evaluation supported by SWOT analysis. In this framework, its strengths, weaknesses, opportunities and threats were determined.

Altınpınar Lake has a great potential for ecotourism. In order for Altınpınar Lake and its surroundings, where positive natural events occur, to become an important tourism destination, issues that can be improved by human hands, such as traffic and entertainment facilities, need to be planned and implemented. It is very important to make some arrangements by observing the balance of protection and use in order to carry out better recreational activities in Altınpınar Lake and its surroundings and to bring this area into tourism. Therefore, for this purpose, it is necessary to evaluate the potential of the area in question, which is a candidate to be declared a nature park of the future, by taking into account the human and natural resources of Altınpınar Lake, which is currently a forest park.

Keywords: Ecotourism, Gümüşhane, Altınpınar Lake, SWOT analysis

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI.....	III
TEŞEKKÜR.....	V
ÖZET.....	VI
SUMMARY	VII
İÇİNDEKİLER	VIII
TABLolar DİZİNİ	X
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	XI
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	XIII
1. GİRİŞ	1
2. ARAŞTIRMA ALANININ GENEL TANITIMI	4
2.1. Coğrafi Konum Özellikleri	4
2.2. Gümüşhane'nin Tarihi	5
2.3. Gümüşhane İlinin Nüfusu	8
2.4. Gümüşhane İlinin Yer Şekilleri	8
2.5. Gümüşhane'de İklim ve Bitki Örtüsü	8
2.6. Göller ve Akarsular	9
2.7. Gümüşhane'de Turizm.....	10
3. EKOTURİZM HAKKINDA BİLGİ.....	16
3.1. Ekoturizm.....	16
3.2. Ekoturizmin Özellikleri.....	16
3.4. Altınpınar Gölü'nün Ekoturizm Potansiyeli	17
3.4.1. Torul İlçesi Hakkında Bilgi.....	17
3.4.2. Altınpınar Gölü'nün Konumu	19
3.5. SWOT Analizi.....	22
4. BULGULAR.....	23
4.1. Altınpınar Gölü'nün Ekoturizm Potansiyelinin SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi.....	23
4.1.1. Güçlü Yönleri;.....	23
4.1.2. Zayıf Yönleri	27
4.1.3. Fırsatlar	30
4.1.4. Tehditler;.....	33
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	35
KAYNAKÇA	38

EKLER.....	41
ÖZGEÇMİŞ	47

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Gümüşhane ili gölleri.....	9
-------------------------------------	---

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Gümüşhane ili lokasyon haritası.....	4
Şekil 2. Gümüşhane ilçeleri	5
Şekil 3. Eski Gümüşhane (Süleymaniye mahallesi)	7
Şekil 4. Gümüşhane'nin bugünkü görünümü.....	7
Şekil 5. Arılı mağarası.....	11
Şekil 6. İkisu mağarası	11
Şekil 7. Karaca mağarası.....	12
Şekil 8. Tomara Şelalesi.....	13
Şekil 9. Kürtün Örumcek Ormanları.....	13
Şekil 10. Torul Kalesi cam seyir terası	14
Şekil 11. Satala (Sadak) antik kenti	14
Şekil 12. Torul ilçesi genel görünüm	17
Şekil 13. Torul ilçesi haritası	18
Şekil 14. Torul ilçesinin Google maps üzerinden elde edilen konumu.....	18
Şekil 15. Altınpınar Gölü'nün Google maps üzerinden elde edilen konumu	19
Şekil 16. Altınpınar Gölü'nün lokasyon haritası	19
Şekil 17. Altınpınar Gölü'nden genel görüntü.....	20
Şekil 18. Altınpınar Gölü	21
Şekil 19. Altınpınar Gölü'nden bir görüntü	21
Şekil 20. Altınpınar Gölü'nün kaynağı	24
Şekil 21. Altınpınar Gölü sahasında yaban hayvanları	24
Altınpınar Gölü çevresindeki toprak yoldan bir görüntü	25
Şekil 22. Altınpınar Gölü flora ve faunası	25
Şekil 23. Altınpınar Gölü genel görünüm 1	25
Şekil 24. Altınpınar Gölü'ne yapılan gideğen	26
Şekil 26. Göl'ün civarındaki piknik masası ve bir çeşme.....	28
Şekil 27. Altınpınar Gölü'nün çevresi 1	29
Şekil 28. Altınpınar Gölü'nün çevresi 2	29
Şekil 30. Altınpınar Gölü görünüm.....	31
Şekil 31. Altınpınar Gölü'nün çevresi 1	31
Şekil 32. Altınpınar Gölü'nün çevresi 2	32
Şekil 33. Dulağa yaylası.....	33

Şekil 34. Altınpınar Gölü'nün çevresi 3	33
---	----

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

DKMP	:	Doğa Koruma ve Milli Parklar
DOKA	:	Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı
vd.	:	ve diğerleri
yy.	:	Yüzyıl

1. GİRİŞ

Bugünün dünyasında turistler, tercihlerini gösterişli turizm alanlarından daha çok kırsal ve doğayla iç içe olan alanlara yöneltilmektedirler. Turizmin doğaya duyarlı, çevreyi ve halkın refahını koruyup kollayan anlayışı ekoturizm kavramının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Son yıllarda ülkemizin iç kesimlerindeki çeşitli destinasyonlara kitle turizmi çeken kıyı bölgelerinden yurda gelen turistler değişen turizm alışkanlıkları sonucunda hızla artmaktadır. Türkiye'de turistlerinin değişen tercihlerini karşılayan birçok destinasyon bulunmaktadır. Karadeniz Bölgesinin doğusunda bulunan Gümüşhane ili, kültürel ve doğal turizm unsurları ile alternatif turizm konusunda öne çıkan illerinden biridir.

Gümüşhane, zengin gümüş ve altın madenleri ve tarihi İpek Yolu üzerinde bulunması nedeniyle tarihsel süreçte önemli yerleşim yerlerinden biri olmuştur. Eşsiz doğal güzellikler, yer altı oluşumları, mağaralar, 450'ye yakın yayla, antik kentler, tabiat parkları, zengin flora ve faunaya sahiptir. Yaban hayatıyla birlikte önemli turizm potansiyeli vardır. Bu avantajlar ile bireysel turizmin yanı sıra çok farklı turizm türlerini içeren çok çeşitli turizm alanlarını ortaya çıkarma fırsatı vermektedir.

Ancak, Gümüşhane ilinde dağlık topografya, olumsuz iklim şartları, ulaşım güçlükleri ve çevredeki alanların verimsizliği nedeniyle ekonomik gelişme sağlanamamıştır. Kentte tarım arazisi eksikliği ile sanayi ve ticari yatırım eksikliği, şehir sakinlerini yer değiştirmeye zorlamaktadır. Gümüşhane pasif ve aktif rekreasyon konusunda oldukça geniş fırsatlara sahiptir. Turizmin bu şehrin kurtarıcısı olabilecek bir güç olduğu söylenebilir.

Gümüşhane ilinde turizm açısından çok fazla potansiyel olduğu ve bu potansiyelin etkili kullanılması sonucunda Gümüşhane'de turizmin önemli kalkınma araçlarından biri olabileceği söylenebilir. Ancak uygun çözümler bulmak, eksiklerin tespit edilmesi veya en aza indirilmesi için araştırma başlatılmalıdır. Gümüşhane ilinin turizm potansiyelinin belirlenmesi, kalkınmada turizmin payını artırabilecek biçimde planlanması ve uygulanması için önemlidir. Ancak il de turizmin sürdürülebilir ve planlı gelişimi için önemlidir. Bu nedenle güçlü ve zayıf yanlarının bilinmesi ve fırsat ve tehditlerin öngörülmesi gerekir.

Çalışmaya konu olan Altınpınar Gölü, Doğu Karadeniz’de yer alan, Gümüşhane’ye bağlı Torul ilçesindeki Altınpınar köyü sınırları içerisinde bulunmaktadır. Altınpınar Gölü ve çevresinde rekreasyonel faaliyetlerin daha iyi yürütülebilmesi için koruma ve kullanma dengesinin gözetilerek düzenlemelerin yapılması; bu alanın turizme kazandırılması oldukça önemlidir. Bu anlamda söz konusu çalışmanın amacı Altınpınar Gölü’nün SWOT analizini yapmaktır. Çalışmanın daha önceden yapılmamış olması önemlidir. Çalışmada literatür taranarak alanla ilgili daha önce yapılmış makale, tez ve bildiriler, ayrıca Gümüşhane Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü’nden etüt raporları temin edilmiştir. Bölgeye yapılan ziyaretler sonucunda yapılan gözlemler ve yöre halkıyla yüzyüze gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde alanla ilgili bilgiler 2010’da elde edilmiştir. Konuyla ilgili daha önceden yazılan kitap, makale, tez ve özellikle Gümüşhane Valiliği, Torul Kaymakamlığı’na ait internet siteleri taranmıştır (URL 1, 2022).

1.1. Önceki Çalışmalar

Buğday (2023), "İzmir-Ödemiş Civarı Ekoturizm Potansiyeli" isimli tez çalışmasında; Ödemiş ilçesinin sahip olduğu tarihi geçmişi, kültürel değerleri ve doğası ile dikkati çeken bir turizm alanı durumuna geldiğinden bahsedilmektedir.

Güzel Demirlenk (2022), "Gediz Deltası Ekoturizm Potansiyelinin Araştırılması" adlı tez çalışmasında; İzmir ilinin Karşıyaka, Çiğli, Menemen ve Foça ilçelerinin oluşturduğu Gediz deltasının kuş türleri içerisinde en fazla ekoturizm potansiyeline sahip olduğuna dair bilgiler elde edilmiştir. Ayrıca, bölge ile ilgili olarak yapılan SWOT analizi yapılmıştır.

Oda (2021), "Yalıköy (Ordu-Fatsa) ve Yakın Çevresinin Ekoturizm Potansiyeli" adlı çalışmasında, Yalıköy ve çevresinde, ekoturizm kapsamında, deniz turizminden başka sportif olta balıkçılığı, kuş gözlemciliği, gastronomi, doğa fotoğrafçılığı, kültür turizmi, festival ve şenlik turizmi gibi faaliyetler yapılabildiğini tespit etmiştir.

Kartal (2021), "Trabzon’daki Yerel Halkın Ekoturizme Yönelik Tutum ve Algılarına İlişkin Bir Çalışma" isimli araştırması sonucunda, Trabzon halkının ekoturizme karşı olumlu yönde tutum gösterdikleri tespit etmiştir.

Tanç (2020), "Erzurum İlinin Ekoturizm Potansiyelinin Belirlenmesi" adlı araştırmasında; bölgede yaşayan insanların ekoturizme olumlu baktığını tespit etmiştir.

Fakat, ulaşım, konaklama, tanıtım ve yatırım eksikliklerinin söz konusu olduğundan da bahsetmişlerdir. Ayrıca, araştırma alanına gidilerek SWOT analizi değerlendirmeler yapıp bölge halkının görüşleri alınmıştır.

Ekşioğlu (2019), “Kürtün İlçesinin Ekoturizm Potansiyeli, Gümüşhane” adlı çalışmada, Kürtün’ün ekoturizm potansiyeli yüksek bir ilçe olduğu sonucuna varılmıştır.

Kahyaoğlu, Güvendi, Karahan ve Ertuğrul (2019), “Gümüşhane İlinin Ekoturizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi” adlı çalışmada, Gümüşhane ilinin ekoturizm kapsamında kış turizmi, mağara turizmi, yayla turizminin yanısıra inanç turizmi ve kültür turizmi yapılabilecek alanlara sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Kızılaslan ve Ünal (2014), “Tokat İlinin Ekoturizm, Kırsal Turizm Potansiyeli ve Swot Analizi” isimli çalışmada, Tokat ilinin zengin tarihi kaynakları ve sahip olduğu değerler bakımından çeşitlilik göstererek ekoturizme uygun bir potansiyelinin olduğu belirlenmiştir.

Yavuz (2011), “Afyonkarahisar-Sandıklı İlçesi Akdağ Tabiat Parkı’nın Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi” adlı çalışmada, söz konusu bölgenin ekoturizme kaynak oluşturan önemli değerlere sahip olduğu görüşüne varılmıştır.

İl merkezi, deniz seviyesinden 1150 metre yükseklikte olup Torul ilçesi Harşıit Çayı'nın iki yakasındaki vadide yer almaktadır. Karadeniz Bölgesi'nin en yüksek ikinci zirvesi olan Abdal Musa Tepesi Artabel Gölleri Tabiat Parkı sınırları içerisinde yer alıp 3331 metre yüksekliğindedir. Gümüşhane ilinde merkez ilçe dahil toplam 6 ilçe bulunmaktadır(Şekil 2).

Şekil 2. Gümüşhane ilçeleri (URL 2, 2022)

2.2. Gümüşhane'nin Tarihi

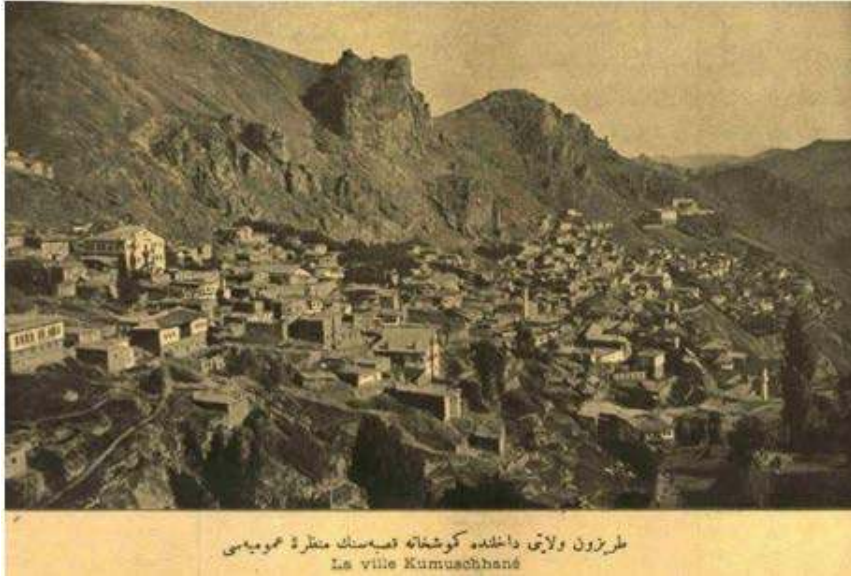
Gümüşhane'de M.Ö.1500'lü yıllarda Hayaşalar ve Azzi topluluklarının yaşadığı bilinmektedir. Bu sebeple Gümüşhane'nin önceleri de bu isimle anıldığı aktarılmaktadır. Ksenofon ve Herodot burayı Haldia, halkı da Haltlar şeklinde adlandırmışlardır. Muşkiler ve Bizer'in doğuda yaşadığı Skidides yerleşkesiyle Pariyadres dağları ekseninden batıya uzanan; güneyde Satala ovalarıyla çevrilidir. Bu anlamda Gümüşhane'nin, kavimler mozağine hakim olduğu söylenebilir. Araştırmalar sırasında temin edilen bulgular yalnızca M.Ö. 3000-2000 yılları arasındaki Tunç Çağı'na ışık tutmasına destek olur. Coğrafi konumları nedeniyle tarihi olaylar için tampon bölge olma özelliğini daima koruyan Gümüşhane'nin mimari yapılarının çoğu günümüze ulaşamamıştır (URL 3, 2022).

Gümüşhane adının Muhteşem Süleyman tarafından verildiği söylenmektedir. Kanuni, İran seferi sırasında Harşit Çayı'nda dinlenirken yörenin doğal güzelliklerine hayran kalmıştır. Bölgede zengin gümüş yatakları bulunduğu için; gümüş yatağının hemen yanına şehir yapılması emrini vererek Şehre "Gümüşhane" adını vermiştir. Böylece 50 ev ve bir cami ile Gümüşhane'nin temeli atılmış olur. Bu bilgilerin aksine Gümüşhane vilâyetinin Osmanlı'dan çok önce de var olduğu iddia edilmektedir. Öyle ki Bizans döneminde o bölgedeki yerleşimin adı Argopolis olarak bilinmekteydi. Argopolis'in kelime anlamı "gümüş şehir"dir (Tuncel, 1996).

Gümüşhane ilinin geçmişine ait net bir kayıt bulunmamakla birlikte, kentin ilk kurulduğu alanın şu anki yer olmadığı ve iki defa taşınarak bugünkü konumuna yerleştiği sanılmaktadır. Gümüşhane, ilk olarak şehrin bugünkü kuzeybatı kesiminde yer alan ve Canca olarak bilinen bölgede kurulmuştur. Tüm antik kaynakların açıklamalarına göre bu yerde gümüş de bulunmuştur. Bu nedenle Gümüşhane adı eski Türk kaynaklarda Canca olarak kullanılmıştır (Uzunçarşılı, 1998).

MÖ. 550'lerde Perslerin, Med egemenliğine son vererek İran Yaylası'ndan Kızılırmak'a Pers Krallığını kurmalarıyla Gümüşhane, Karadeniz'in doğundaki Satraplığı da bu krallığın hakimiyetine girmiştir (Saylan, 2014). MÖ. 331 yılında Büyük İskender Pers İmparatorluğu'nu yenmiş ve bu bölge Makedonların egemenliğine girmiştir. MÖ. 302/298'de Pontus Devleti kurulmuştur (Okur, 2007). MS. 395 yılında Roma İmparatorluğu, Doğu-Batı olarak ikiye ayrılmış ve Gümüşhane şehri, Doğu Roma İmparatorluğu'nda kalmıştır. Selçuklular'ın Pasinler Savaşı'nın (1048) ardından bölgede geçici hâkimiyet kurmuşlar; Malazgirt Savaşı'nın ardından Emir Mengücek Gazi, Gümüşhane bölgesini Erzincan imaretine bağlamıştır. Anadolu Selçukluları döneminde Gümüşhane'nin, Harşit vadisinden itibaren Maçka'ya kadar gelen Melik II. Gıyaseddin Keyhusrev ve atabegi Mübarizüddin Ertokuş tarafından ele geçirilmiştir. Ancak 1243'de Köse Dağ Savaşı'nda Selçukluların yenilmesinden sonra İlhanlı kuvvetleri ilerlemiş ve yöreye hakim olmuşlardır (Kaya, 2013). İlhanlıların güç kaybetmesi ile Celayirlilerin hâkim olduğu bölgeye, 14.yy'da Eretnaogluları Beyliği ardından Kadı Burhaneddin, Akkoyunlular ve Karakoyunlular aralarındaki mücadelelerde hakim olmuşlardır (Saylan, 2014).

1404'de Timur hâkimiyetinde olduğu görülen bölge; Abhazlı ailelerin torunlarının Kabazitenler bir aile hükümdarlığına tanık olmuştur. 1467 yılında bölge, Akkoyunlular'ın eline geçmiştir. 1473'de Otlukbeli Savaşı'nda Fatih Sultan Mehmet'in Akkoyunluları yenilgiye uğratması sonunda Gümüşhane'nin Aşağı Dere bölümü Osmanlı'ya geçmiştir. Yukarı Dere'de 1516-1518 yılları arasında Yavuz Sultan Selim'in, Çaldıran Zaferi'nin ardından Osmanlı topraklarına dâhil olmuştur. Bu tarihin ardından Osmanlı Devleti, yörede bulunan nüfus yapısını Müslüman Türklerin lehine değiştirme sürecine başlamıştır. 18. yy 'da bölgeye Kıpçak kitlesinin göç ettiği belirlenmiştir (Tellioğlu, 2004). Bölgeye yerleştirilen Türkler İslam inancını benimseseler de eski inançlarını, gelenek, adet, örf, atasöz ve deyimleri muhafaza etmişlerdi. Süleymaniye Mahallesi'nden tarihi bir fotoğraf görülmektedir (Şekil 3)

Şekil 3. Eski Gümüşhane (Süleymaniye mahallesi) (Özçubukçu, 2020)

İmparatorluk hazinesinin 1/6'sını oluşturan gümüş-altın sikkeler, eski Gümüşhane darphanelerinde basılmıştır. Ayrıca adına madeni para basılması da şehir için önemli bir ayrıcalıktır. 1894 yılında madencilere verilen ayrıcalıkların kaybı ve teknik kaynakların eksikliği nedeniyle daha derin altın ve gümüş cevherine erişim güçleşti ve madenler kapatıldı. Zamanla yerleşimin eski canlılığını kaybettiği ve 1920'lerden sonra şehrin bugünkü alana taşındığı görülmektedir (Şekil 4). Tarihsel süreçte bizden önce burada yaşamış olan uygarlıklar geride antik kentler, sit alanları, tarihi yerler, köprüler, hanlar, kaplıcalar, camiler, kiliseler ve manastırlar bırakmıştır. Hâlihazırda il düzeyinde tescil edilmiş 391 adet taşınmaz kültür varlığı yer almaktadır (URL 1, 2022).

Şekil 4. Gümüşhane'nin bugünkü görünümü (DOKA, 2022)

2.3. Gümüşhane İlinin Nüfusu

Türkiye’de, nüfus sayımının ilk defa yapıldığı 1927 senesinde 121 bin 797 kişi olan Gümüşhane ilinin nüfusu 2014 yılı Adrese Dayalı Nüfus sayımına kadar geçen 87 yıllık zamanda yaklaşık olarak %34,3 artarak 146 bin 353 kişi olmuştur. 146 bin 353 kişi olan nüfusun 74.173’ü (%50,66) erkek, 72.180’i (%49,33) kadındır. Nüfusun 87.978’i (%49,97) il ve ilçe merkezlerinde, 58.375 (%50.02) kırsalda yaşamaktadır.

Nüfus ve yüzölçümü bakımından en büyük ilçesi Merkez olup en küçük ilçesi ise Köse’dir. Nüfus sıralamasına göre ilin diğer ilçeleri; Kelkit, Şiran, Kürtün ve Torul’dur (Gümüşhane Belediyesi, 2024). Çalışma alanımızın yer aldığı Torul ilçesi Altınpınar Köyünün nüfusu ise toplam 812’dir. Bu nüfusun 399’si erkek, 413’si kadındır (URL 1, 2022).

2.4. Gümüşhane İlinin Yer Şekilleri

Doğu Pontid Tektonik Birliği’nin güney kesiminde yer alan Gümüşhane yöresi sırasıyla Hersinyen ve Alp Orojenezlerinin etkisinde kalmıştır. K-G yönünde oluşan bölgesel sıkışma tektoniği, Gümüşhane yöresinde genellikle KB-GD yönünde bir kırık tektoniğinin gelişmesine neden olmuştur. Bölgesel genel jeoloji çalışmalarında Pontidler, kuzey ve güney zon olarak ikiye ayrılmıştır. Kuzey zonda magmatik etkinlik güney zonda ise tortul çökelim daha etkindir. Çalışma alanı kuzey zonun etki alanında olmakla birlikte güney zona da yakındır. Çalışma alanı ve yakın çevresinde Mesozoyik ve Senezoyik yaşlı kaya birimleri gözlenir. Etkinliğini Liyas’tan başlayarak Eosen sonlarına kadar aralıklı olarak sürdüren magmatizma ile volkanik etkinliğin durakladığı veya hızının azaldığı dönemlerde egemen olan tortullaşma sonucunda bölgede volkanik, volkano-tortul ve intrüzif kayalar yaygın hale gelmiştir. Magmatik kayaların egemen olduğu kuzey zonda kaya birimleri en altta Liyas yaşlı bazalt, andezit lav ve piroklastikleri ile killi kireçtaşı, kumtaşı ve marndan oluşan kaya türleri ile başlar (Altınpınar Tabiat Parkı Etüt Raporu, 2024).

2.5. Gümüşhane’de İklim ve Bitki Örtüsü

Gümüşhane ve çevresi, coğrafi konumu ve yer şekilleri nedeniyle, kıyıları nemli ve ılıman iklim özelliği gösteren Karadeniz iklimiyle Doğu Anadolu Bölgesi’nin karasal iklimi arasında geçiş özelliğine sahiptir. Harşit Çayı’na yakın alanlar söğüt (*Salix L.*) ve kavak (*Populus L.*) bitki örtüsüne sahipken, vadiden dağlık bölgelere uzanan alanlarda kiraz (*Prunus L.*), armut (*Pyrus communis*), elma (*Malus communis Poir.*), ceviz

(*Juglans* L.), gül (*Rosa* L.) gibi ağaçlar bulunur. Bozkır oluşumu bu alanların dışında kalan yamaçlarda da hakimdir. Karaağaç (*Ulmus* L.), meşe (*Quercus* L.), göknar (*Abies* L.) ve sarıçam (*Pinus sylvestris* L.) daha çok Gümüşhane sıradağlarının kuzey yamaçlarında görülür. Kentin içinden geçtiği görülen Harşit Çayı, Sifon Deresi adı verilen şehrin doğusunda bulunan Vauk Dağları'ndan doğmakta ve Tirebolu'nun doğusundan geçerek Karadeniz'e dökülmektedir. Bu akarsuyun su toplama alanı yaklaşık 3000 kilometrekare, uzunluğu ise 160 kilometredir (Zaman ve Doğanay, 2011).

İl geneline bakıldığında hem karasal hem de Karadeniz ikliminin özellikleri görülmekle birlikte, birbirine yakın yerlerde dahi büyük iklim farklılıkları görülebilmektedir. Söz konusu durum Jeomorfolojik özelliklerden kaynaklanır. Gümüşhane'nin iklimi yaz aylarında oldukça kurak, bahar ve kış aylarında ise yağışlı geçmektedir. Deniz seviyesinden yükselip Doğu Anadolu bölgesi ile Bayburt il sınırına yaklaşıldığında karasal iklimin hissedildiği görülmekle birlikte, şehrin iç kesimlerinde de aynı durum yaşanmaktadır. (URL 3 2022)

2.6. Göller ve Akarsular

Gümüşhane ili nehir şebekesi; Kelkit ve Harşit Çayı bu akarsuların kollarıdır. İlçenin güneyindeki akarsular, Karadeniz'in orta kesiminden Karadeniz'e dökülmektedir. Tüm nehirlerin kaynağı il içindedir. Zigana, Çimen ve Gümüşhane dağlarının dorukları da su kenarına denk gelmektedir.

Tablo 1. Gümüşhane ili gölleri, (URL 2, 2022)

Göl Adı	İlçesi	Özellik
Artabel Gölleri	Torul	Tabiat Parkı
Çakırgöl	Torul	Doğal Göl
Çakırgöl	Merkez	Doğal Göl
Dipsiz Göl	Merkez Edire Köyü	Doğal Göl
Aygır Gölü	Merkez Edire Köyü	Doğal Göl
Limni Gölü	Merkez	Doğal Göl
Altınpınar Gölü	Torul	Doğal Göl

Harşit Çayı, Vauk Dağı'nın kuzey eteğinden doğar ve Sifon Deresi olarak adlandırılır. Harşit Çayı, Karadeniz'e dökülene kadar il içinde 142 kilometre uzanır.

Samsun'un arşamba ilçesinde Karadeniz'i Yeşilırmak olarak karşılayan Kelkit ayı'nın bir kolu Teslim Dağı'ndan doğar, diğer kolları ise imen ve Spikor Dağları'ndan doğarak Kelkit'e karışır. İlin bu iki önemli akarsuyunun yanı sıra yaz aylarında bazen kuruyan çok sayıda küçük dere vardır (URL 2, 2022).

2.7. Gümüşhane'de Turizm

Türkiye, turizm alanındaki faaliyetleri, belirli alanlarda yoğunlaşan ve alternatif turizm biçimlerine talebin sınırlı olduğu ülkelerden biridir. Gümüşhane'nin turizm potansiyeline sahip illerden biri olduğu söylenebilir. İlin doğal ve beşeri turizm özellikleri açısından zengin sayılabilecek bir potansiyeli mevcuttur. Medeniyetlerin birçoğuna ev sahipliği yapmış olan Gümüşhane'nin, tarihi eserler açısından oldukça zengin olduğu görülmektedir. Eski Gümüşhane olarak da bilinen Süleymaniye semti, birçok halkın bir arada yaşadığı bir çekim merkezi, birçok tek tanrılı dinin temsilcilerinin ibadet ettiği cami ve kilise gibi ibadet yerleri ve kentin önemli mimari eserleri olan konaklara ev sahipliği yapmaktadır. İl merkezinin önemli tarihi eserleri Süleymaniye Camii ve bölgedeki eski minarelerdir. Tarihi yolların üzerinde yer aldığından birçok kale ve köprü bulunmaktadır. Cami ve kilise gibi ibadethanelerin yanı sıra şehrin farklı dönemlerine ait kale ve eserler de yer almaktadır. Bunların yanında Haturu, Çakırkaya, Pevrezi, Panaghia kiliseleri ve Sadak Hamamı'yla Yağmurdere beldesi sınırlarındaki Santa harabelerinin de ilin öneme sahip tarihi turistik eserleri arasında sayıldığı görülmektedir (Özey, 1991).

Geçmişte altın ve gümüş madenleri ile İpek Yolu'nun geçtiği Gümüşhane, bugün bir pestil-köme üretimine, tarihi kalesine, kulesine, ören yerlerine, konaklarına, köprülerine sahip olup “tüneller kenti” unvanını almıştır. Sarıçiçek köy evlerinin yanı sıra mağaraları, ovaları ve Örumcek Ormanları gibi turistik zenginlikleri ile de ilgi görmektedir (Sargın ve Demir, 2018). Gümüşhane'nin turizm açısından önem arz eden önemli yerleri aşağıda özetlenmiştir:

Torul bölgesinde bulunan Arılı Mağarası, Gümüşhane merkezine 50 km uzaklıktadır. Mağarada çeşitli renklerde sarkıt ve dikitler bulunmaktadır (Şekil 5) (Solmaz, 1998).

Şekil 5. Arılı mağarası

İkisu köyünün Bahçecik mahallesinde bir kayalığın üzerinde bulunan 475 m. uzunluğundaki İkisu Mağarası, 90° dik bir kayalığın üzerinde bulunuyor (Şekil 6).

Şekil 6. İkisu mağarası

Bahçecik Mahallesi'nden mağaraya bir saatlik bir yuruyuş ile ulaşılabilmektedir. Mağaraya girişin oldukça zor olduğu görölmektedir. Girişteki yüksek ve geniş salonun tabanı küçükbaş hayvan gübresi ve üst kısmı yarası gübresiyle kaplıdır (URL 2, 2022).

Gümüşhane'nin önemli turizm merkezlerinden biri de Karaca Mağarası'dır (Şekil 7). Dolayısıyla Gümüşhane ekoturizminde mağara turizminin en önemli turizm çeşitlerinden biri olduğu ifade edilebilir. Gümüşhane ili coğrafi özellikleri nedeniyle mağaralar bakımından zengindir.

Şekil 7. Karaca mağarası

Gümüşhane'deki doğal turizm alanlarından birisi de Şiran ilçesi sınırlarının içinde bulunan Tomara Şelalesi'dir. Tomara şelalesi Şiran'a 14 km, Gümüşhane merkeze 130 km uzaklıktadır. Şelale 25 metre yükseklikten köpüklü ve süt beyazı bir su yatağına akar (Şekil 8).

Şekil 8. Tomara Şelalesi

Şelale ve çevresinin bol bitki örtüsüyle uyumlu birleşimi görülmesi gereken eşsiz güzelliklerden biridir. Tomara şelalesi, dağın kırk farklı yerinden geldiği söylenen su kaynağıyla benzerlerinden farklı bir özellik taşımaktadır. Aynı zamanda şelale ve çevresi zengin bitki örtüsüne sahiptir (URL 2, 2022). Bu bakımdan Tomara şelalesi son zamanlarda ekoturizm alanında ilgi görmekle birlikte, çevreyle ilgili özelliklerini ve değerini muhafaza etmek adına koruma altına alınmıştır.

Kürtün Örumcek Ormanları doğal güzellikleri nedeniyle Gümüşhane'de önemli bir yer tutar (Şekil 9). Bu alanlar botanik turizmi ve doğa turizmi gibi ekoturizm çeşitleri arasında değerlendirilebilir (Ödemiş ve Hassan, 2019).

Şekil 9. Kürtün Örumcek Ormanları

1998 yılında sit alanı olarak kabul edilen Örumcek ormanları 2.630 dekarlık alanı kaplamaktadır. Kürtün'e 17 km uzaklıktaki bu alanda Kafkaslar ve Avrupa'nın en boylu ve en çaplı ladin (*Picea orientalis* L.) ve göknarları (*Abies* Mill.) bulunmaktadır.

Ortalama 417 yaşına kadar olan ağaçların asırlardır ayakta olduğu kabul edilmektedir (URL 2, 2022).

2018 yılının Ocak ayı içinde hizmet vermeye başlayan ve Türkiye’de bulunan seyir teraslarından birisi olan “Torul Kalesi Cam Seyir Terası” dikkatleri üzerine toplamaya başlamıştır (Şekil 10) (Bağcı vd. 2019).

Şekil 10. Torul Kalesi cam seyir terası

Kelkit ilçesi Satala (Sadak) antik kenti ilçe merkezine 28 km, il merkezine 99 km uzaklıktadır. Erzincan yolundan yaklaşık 10 km sonra sola dönülerek ulaşılan belde, bugün arkeolojik sit alanıdır (Şekil 11) (Gümüş Yurt, 2022).

Şekil 11. Satala (Sadak) antik kenti

Gümüşhane'nin turizm çeşitliliği açısından oldukça zengin olduğunu söylemek mümkündür. Bu kapsamda başta yayla ve festival turizmi olmak üzere doğa yürüyüşü (trekking), kış, mağara, av, hava sporları, sportif olta balıkçılığı, akarsu, yelken, bisiklet, kamp karavan turizm çeşitleri ile atlı doğa yürüyüşleri, yaban hayatı(fauna) gözlemciliği, rafting ve foto safari gibi doğa turizmi etkinlikleri mevcuttur (Kahyaoğlu, v.d, 2019). Bu turizm türlerinden Yayla turizmi, kış turizmi ve ekoturizm öne çıkan turizm çeşitleridir.

3. EKOTURİZM HAKKINDA BİLGİ

3.1. Ekoturizm

Dünyada en hızlı gelişme gösteren sektörlerden birisi olan turizmin, olumlu faydaları yanında olumsuz özellikleri de bulunmaktadır. Bunun nedeni, toplumsal olarak gerçekleştirilen etkinlikler, pek çok sorunun yanında çevre ile ilgili sorunları da beraberinde getirmektedir. Çevre üzerinde etkili olan söz konusu olumsuz durumlara karşı bir seçenek olarak varsayılan devamlılık bakış açılarından birisi de ekoturizmdir.

Ekoturizmin esas amacı, kırsal, doğal ve kültürel özelliklerden faydalanmaktır. Gidilen yerlerdeki kırsal yaşam, yayla veya köy evleri, yöresel yemekler, çadır kurma gibi etkinlikler ekoturizm faaliyetleri kapsamındadır (Polat ve Önder, 2006).

Ekoturizm, doğal çevre ile etkileşim halinde gerçekleştirilen bir turizm türüdür. Burada doğanın tahrip edilmeden olduğu gibi korunarak turizme dahil edilmesi söz konusudur (Tutar, 1998).

3.2. Ekoturizmin Özellikleri

Mevcut ormanlarımızın ekoturizme uygun zengin bitki ve hayvan türlerine sahip olması, zengin biyoçeşitlilik içeren ekosistemlerin farklı ekoturizm etkinliklerini mümkün kılması, ekoturizm konusunda olmasa da kitle ve tarih turizmi konusunda deneyimli seyahat acenteleri ve tur operatörlerinin varlığı, doğal kaynak planlaması konusunda tecrübeli ve uzmanlaşmış bir ormancılık teşkilatının bulunuyor olması, ormanlık alanların ilişkili olduğu yerel halkın sahip olduğu zengin folklorik ve kültürel değerleri ekoturizm açısından çok önemlidir.

3.3. Ekoturizmin Çeşitleri

Ekoturizmin kavramsal olarak benimsediği düşünce doğaya saygıdır. Bu kapsamda, doğaya yönelik turizm, sürdürülebilir turizm, yeşil turizm, gibi ifadeler ile birlikte kullanılmaktadır.

Ülkemiz ekoturizm açısından önemli bir yere sahiptir. Çünkü, üç kıta arasında yer almakta, iklim ve yer şekilleri çeşitlilik göstermekte, doğal, kültürel ve tarihi değerlere ev sahipliği yapmaktadır.

Ülkemizde ekoturizm alanında; çiftlik turizmi, yayla turizmi, kuş gözlemciliği turizmi, yaban hayatı gözlemciliği, bisiklet turizmi, atlı doğa yürüyüşü, oryantiring, mağara turizmi, dağcılık turizmi, kayak turizmi, yamaç paraşütü, gibi daha pek çok etkinlik gerçekleştirilmektedir (Ahipaşaoğlu ve Çeltek, 2006).

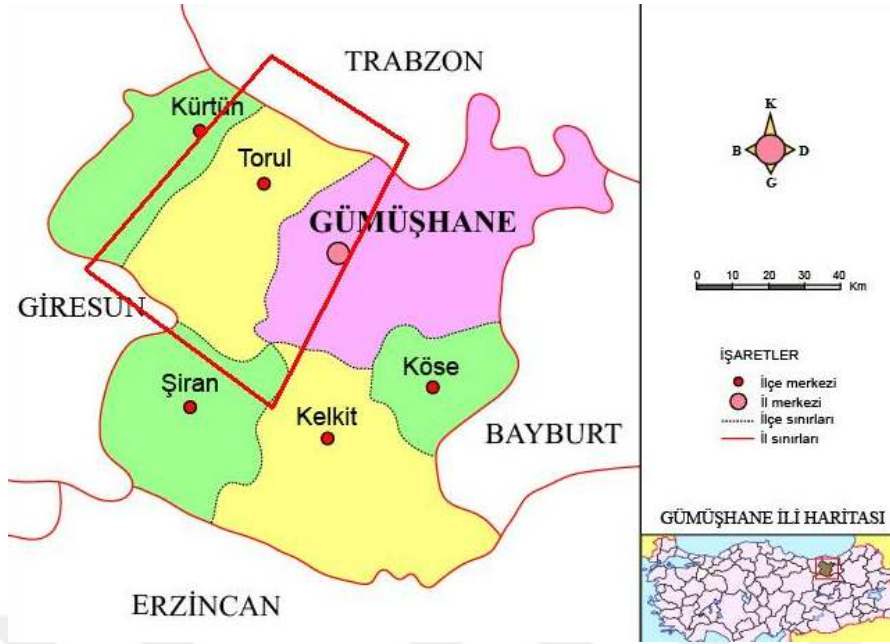
3.4. Altınpınar Gölü'nün Ekoturizm Potansiyeli

3.4.1. Torul İlçesi Hakkında Bilgi

Altınpınar Gölü'nün bulunduğu Torul ilçesinin eski adı Ardasa' dır. Bugünkü ismini, bölgede otağ kurduğu bilinen Tuğrul Bey'den almıştır. “Tör”, “Kutsal Makam” anlamına gelmektedir. 4. Haçlı seferleri esnasında, Cenevizliler Trabzon'la birlikte; Torul ve çevresini de fethetmişlerdir. Buralarda kalelerle birlikte haberleşmek için ateş kuleleri inşa etmişlerdir. 12.-13. Yüzyıllarda Gümüşhane Torul'a bağlı olarak bilinmekteydi. Denizlere inmek isteyen devletler, Gümüşhane tarafından gelerek, Trabzon'a geçmiş ve Torul'u istila etmişlerdir. 1292-1399 yılları arasında, Anadolu'nun diğer farklı bölgelerinden geldiği bilinen Türkmenler' in, yöreye göçebe olarak yerleştikleri aktarılmaktadır. Fatih Sultan Mehmet, İran üzerine 1461'de gittiğinde, Trabzon ve Torul bölgesini de Osmanlı topraklarına katmıştır. 1886 yılı kayıtlarına bakıldığında, Torul'un, Gümüşhane'ye bağlı bir kaza olduğu yazmaktadır. Cumhuriyet dönemindeyse, Gümüşhane'ye bağlı bir ilçe yapılmıştır (Şekil 12 ve Şekil 13). 1916 yılında, yöre Ruslar tarafından işgal edilmiştir. 1918 yılında ise, Gavur dağı eteklerinde yapılan çatışmalar sonucu, işgal sona erdirilmiştir. (Torul Kaymakamlığı, 2022).

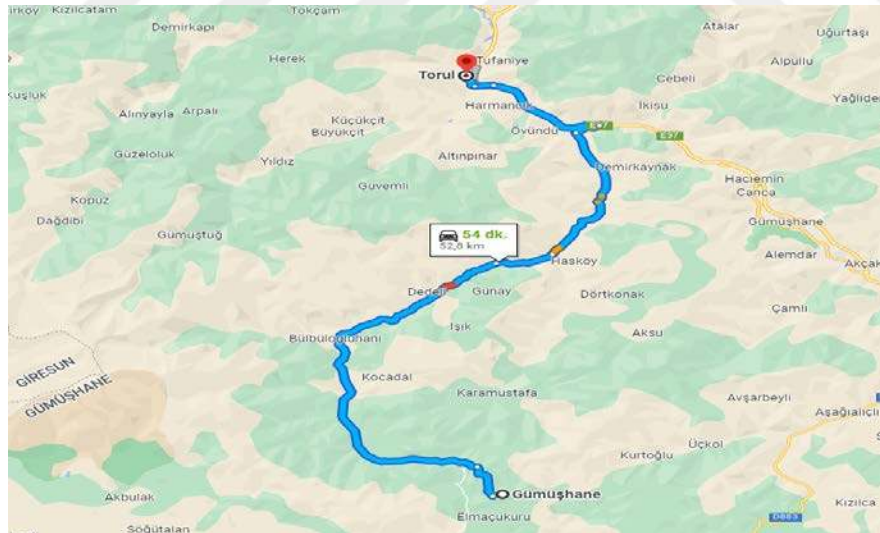

Şekil 12. Torul ilçesi genel görünüm (URL 2, 2022)

Şekil 13. Torul ilçesi haritası (URL 2, 2022)

Torul, Karadeniz bölgesindedir. Bölge toprakları nehir vadileriyle bölünmüştür. Deniz seviyesinden yüksekliği 1000 m. dir. Torul ilçesinin Google maps üzerinden elde edilen konumu Şekil 14 de görülmektedir.

Şekil 14. Torul ilçesinin Google maps üzerinden elde edilen konumu

Kuzeyde Zigana Dağları vardır. Dağların yüksek bölgelerinde büyükbaş hayvancılık yapılmaktadır. Hayvancılık ve ormancılık bölgenin ekonomik hayatına etki etmektedir. Ayrıca tarımsal üretimin en önemli ürünleri patates, elma, armut, vişne ve

fasulyedir. Ancak ekonomik hareketlilik bölge sakinlerini mutlu etmemiş, iç ve dış göç yoğun bir şekilde hissedilmiştir.

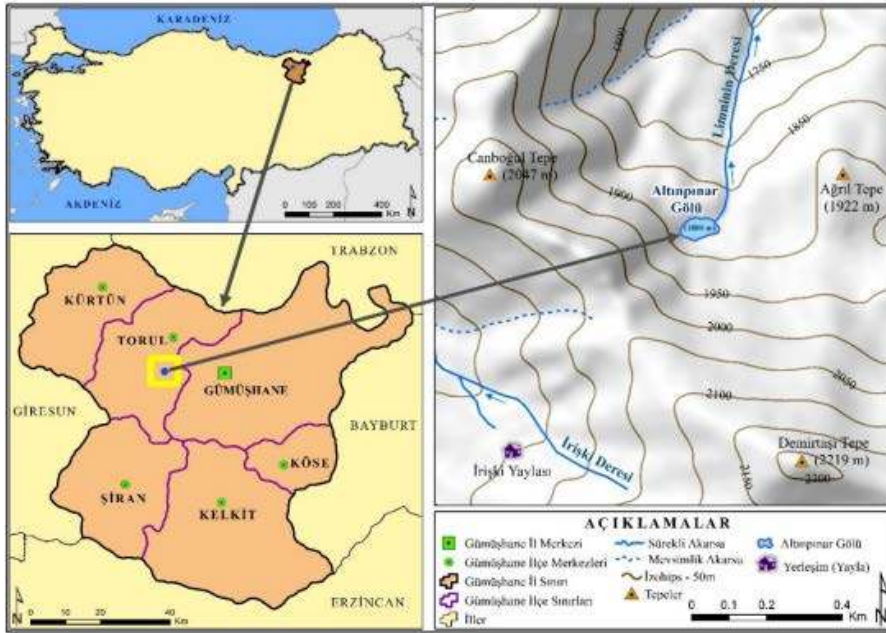
3.4.2. Altınpınar Gölü'nün Konumu

Altınpınar Gölü, Türkiye'de Karadeniz'in Doğu Bölümü'nde, Gümüşhane'ye bağlı Torul ilçesindeki Altınpınar (Zermut) köyü sınırları içerisinde (Şekil 15 ve 16).

Şekil 15. Altınpınar Gölü'nün Google maps üzerinden elde edilen konumu

Kuzeyde Altınpınar köyünün Tepecik ve Nohutlu mahalleleri ile Karaca Tepesi; doğu tarafında Sinek taşı, Marncık ve Ağırdede tepeleri; güneyde İrişki Yaylası ve Demirtaş Tepesi; batıda da İrişki ve Hayvana derelerinin talveg hattı ile çevrilidir.

Şekil 16. Altınpınar Gölü'nün lokasyon haritası (Tozkoparan vd., 2020)

Altınpınar köyüne gölün uzaklığı 7 km, Torul ilçesine 15 km, Artabel Gölleri Tabiat Parkı'na 64 km, Limni Gölü Tabiat Parkına 31,5 km, Gümüşhane il merkezine 37 km ve Trabzon il merkezineyse 117 km uzaklıktadır. Göle, Gümüşhane'den Trabzon istikametine giden Torul ilçe merkezine ayrılmış yolu takip edince Altınpınar köyüne doğru 15 km asfalt ve 7 km stabilize yolda giderek ulaşılabilir (Şekil 17).

Şekil 17. Altınpınar Gölü'nden genel görüntü

Gelişen neotektonik hareketlerle sahanın jeomorfolojik anlamda bugünkü görünümüne kavuştuğu görülmektedir. Doğal göl karakterindeki bu çanakların; kar yağışı ve erimelere bağlı bir şekilde su tutan göl olduğunu belirtmek gerekir (Şekil 18). Gümüşhane'de bulunan Dipsiz, Aygır ve Limni Gölü ile beraber Altınpınar Gölü'nün oluşumunun da yöredeki iklim koşullarına göre, arazinin eğim şartının da katkısıyla gün yüzüne çıktığı görülmektedir. Ayrıca kar yağışının zeminde fazla kalması, çevresine göre az eğimli taraçaların üzerinde bulunan kar kütlelerinin zemini aşağı doğru torbalaştırma durumu ve eriyen kar sularının infiltrasyonla killi kireçli geçirimsiz kütlede birikmesi gölü oluşturmuştur.

Şekil 18. Altınpınar Gölü

Doğal bir şekilde kar yağışının çok olduğu dönemlerde göl seviyesi yükselmektedir (Şekil 19). Hatta bu dönemlerde göl sularının taşıdığı ve taşma vadisinden aşağı kuzey tarafındaki ana vadi Altınpınar deresine aktığı görülmektedir (Tozkoparan vd., 2020).

Şekil 19. Altınpınar Gölü'nden bir görüntü

3.5. SWOT Analizi

SWOT analizi, hedefe ulaşmayı amaçlayan yüksek etkili kararları kolaylaştırmak için bir işletmenin veya iş projesinin stratejik bir değerlendirmesini yapmak amacıyla 1960-1970 yılları arasında Stanford Üniversitesi'nde geliştirilmiş bir tekniktir. İlk uygulandığı zamanlarda örgütsel modeller içinde büyük bir önem kazanmış, fakat daha sonraki yıllarda uygulama alanı genişleyerek sadece iş dünyasında değil, kamu ve kar amacı gütmeyen kuruluşlarda, kurumsal alanlarda ve hatta bireyler tarafından kişisel düzeyde planlama yapmak ve karar vermek için pek çok kişi tarafından kullanılmaktadır (Calicchio, 2022). Diğer taraftan, SWOT analizi sonucunda söz konusu durumun güçlü ve zayıf yönlerinin yanısıra dış etkenlerden kaynaklanan ileriye dönük fırsat ve tehditlere ilişkin veriler elde edilebilmektedir. SWOT analizi; Güçlü yönler (Strengths), Zayıf yönler (Weaknesses), Fırsatlar (Opportunities) ve Tehditler (Threats) kelimelerinin kısaltmasıdır. Güçlü yönler; çalışma alanının üstün yönlerini, Zayıf yönler; çalışma alanının zayıf yönlerini, Fırsatlar; çalışma alanının sahip olduğu fırsatları, Tehditler ise çalışma alanını ve çevresinde bulunan tehdit ve tehlikeleri belirtmektedir.

SWOT analizi tekniğini kullanırken, söz konusu alanın şu anki ve gelecekteki durumu tespit etmeye yönelik hedefler belirleyip ona göre ilerlemek gerekir. SWOT Analizi yaparken ilk olarak araştırma alanı ile ilgili bilgilerin elde edilir. Ardından elde edilen bulguların doğruluğunu incelenir. Daha sonra doğruluğu araştırılan veriler SWOT (güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar ve tehditler) adı altında gruplara ayrılır. En son olarak da analiz sonucunda elde edilen bilgiler sunulur.

4. BULGULAR

4.1. Altınpınar Gölü'nün Ekoturizm Potansiyelinin SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi

Bu araştırmanın amacı, Gümüşhane ili Torul ilçesine bağlı Altınpınar Gölü'nün ekoturizm potansiyelinin SWOT analizi yardımıyla ortaya konulmasıdır. Dolayısıyla ekonomik gelişmeye katkı sağlayacağı düşünülen Altınpınar Gölü'nün ekoturizminin bu coğrafyada uygulanabilirliği hedef alınmıştır.

Altınpınar Gölü'nün ekoturizm potansiyelini SWOT analizi aracılığıyla ortaya koymak üzere yapılan bu araştırma sırasında, teorik, gözlem ve inceleme, keşfetme aşamalarından oluşmaktadır. Teori bölümü için literatürden yararlanılmıştır. Gözlem, inceleme ve keşfetme aşamalarını içeren SWOT analizi kapsamında ise çalışma alanında yer alan tüm kaynak değerler göz önüne alınarak Altınpınar Gölü'nün güçlü ve zayıf yönleri ile fırsatlar ve tehditleri belirlenmiştir.

4.1.1. Güçlü Yönleri;

- Araştırma alanı özellikle doğal, tarihi, tarımsal ve kültürel değerleriyle coğrafi yapı açısından önemli turizm potansiyeline sahiptir.
- Burada bir üniversitenin olması ve farklı branşlarda eğitimlerin veriliyor olması da alanı güçlü kılmaktadır.
- Şehrin gelişmesi konusunda merkezi yönetimin sunduğu farklı hibe ve teşvik programlarının olduğunu da belirtmek gerekir.
- Altınpınar Gölü'nün en güçlü yönü dışarıya akışlı olması ve kaynakla beslenen bir göl olmasıdır. Gölün Artabel gölleri vadisinde yer alması, peyzajı, vadi manzarası, etrafındaki ormanları, bir üst kuşakta yaylaların ve alpin zonun bulunması gölü daha da değerli kılmaktadır.

Altınpınar Gölü'nün kaynağının olduğu yerden bir fotoğraf görülmektedir (Şekil 20)

Şekil 20. Altınpınar Gölü'nün kaynağı

- Altınpınar Gölü sahasında yaban hayvanları olduğu görülmektedir(Şekil 21).
- Altınpınar Gölü sahasında bulunan karaca, domuz, vaşak, kızıl şahin, kartal, doğan, sincap, balık gibi hayvanların varlığı alanda yaban hayatının zengin olduğunu göstermektedir (Altınpınar Tabiat Parkı Etüt Raporu, 2024).
- Gölün çevresindeki orman bitki örtüsü, havanın temiz olmasını sağlamaktadır.

Şekil 21. Altınpınar Gölü sahasında yaban hayvanları

Altınpınar Gölü çevresindeki toprak yoldan bir görüntü (Şekil 22)

Şekil 22. Altınpınar Gölü flora ve faunası

- Gölün etrafı flora ve fauna açısından oldukça zengindir.
- Bölge, bitkisel üretim çeşitliliğine sahiptir.

Gölün etrafındaki ağaçlık alandan genel bir görünüm (Şekil 23)

Şekil 23. Altınpınar Gölü genel görünüm 1

- Gölde oksijen oranı düşük olduğu için balık yetişmemektedir. Dolayısıyla gölün oksijen oranının yükselmesi için gölün farklı yerlerinden borularla göl oksijenlendirilmektedir.

- Fotoğrafta görülmekte olan iki tane mavi renkli boru yardımıyla oksijenlendirme işlemi gerçekleştirilmektedir (Şekil 24).

Şekil 24. Altınpınar Gölü'ne yapılan gideğen

- Ek Olarak gölün balıklandırılabilmesi için göle gidegen yapılmıştır.
- Göl ve hemen yakınındaki yaylalar ve köyler, özgün panoramik görsellik sunmakta olup konaklama ve ev pansiyonculuğu yapabilme potansiyeline sahiptir.
- Göl beşeri ve doğal çevre özellikleriyle insana huzur veren bir zenginliğe sahiptir.
- Gölün etrafında bulunan otantik yaylalar, atlı turizm ve ATV imkânı sunmaktadır.
- Sahip olduğu kültür ve tabiat varlıkları ile doğal kaynakları (yakınında bulunan mağara, şelale ve tabiat parkları vs.) alanı değerli kılmaktadır.
- İleriki yıllarda yapılabilecek festivaller için uygun alan bulunmaktadır.
- Alan, Dallı Kuduzotu (*Alyssum L.*) ve Mor Dağarcık (*Thlaspi lilacinum*) gibi endemik bitkilere sahiptir (DKMP Gümüşhane Şube Müdürlüğü, 2024).
- Gölün etrafında fauna ve kuş gözlemciliği, trekking, foto safari yapılabilir.
- Yöre özellikle kilim dokumacılığı gibi el sanatları ve gastronomi kültürü yönünden zengindir.
- Göl, yerli ve yabancı turistlerin sıklıkla ziyaret ettiği başlıca turistik yerlerden biridir.
- Turizmde uzun mesafeli seyahatler genellikle kara ve hava yolu ulaşımı ile yapılmaktadır. Araştırma alanı bu konuda elverişli bir konumdadır.

- Alandaki hakim bitki örtüsü Sarıçam (*Pinus sylvestris* L.)'dır. Kısmen vadilerin içerisinde ya da kuzey yamaçlarda titrek kavaklar bulunmaktadır. Bununla birlikte göl yakınında çalı türlerinden karamuk, kuşburnu, kadın tuzluğu, geven, diken üzümü ve sarı alıç yetişmektedir.
- Geçmiş yıllarda bozuk olan yolları düzeltilen Altınpınar Limni Gölü, doğal güzellikleri ve göl manzarası, orman içi doğal yürüyüş parkurları ve rengârenk çiçeklerle çevrili hali ile görenleri etkilemektedir .
- Altınpınar Limni Gölü ve çevresindeki kaynak suları iyi durumdadır. Mevcut durumda Altınpınar Limni Gölü bölgesinde içme ve kullanma suyu temininde sorun yaşanmamaktadır.

4.1.2. Zayıf Yönleri

- Göl, ağırlıklı olarak yağmur suları ile beslenmektedir.
- Göle ulaşım için uygun olan mevsim koşulları Mayıs ayında başlayıp Ekim ayında sona ermektedir. Diğer zamanlar, ağır kış koşullarından dolayı bölgeye ulaşım zor olduğundan rekreasyon ve turizm faaliyetleri neredeyse sadece yaz aylarında yapılabilmektedir (Şekil 25).

Şekil 25. Altınpınar gölü yaz aylarından bir görünüş

- Özel girişimcilerin ve çevredeki halkın bu bölge için isteksiz veya yetersiz olduğu görülmektedir.
- Bu bölge için medyadan beklenen destek gelmemektedir.

- Hedeflenen kitlenin net bir şekilde tespit edilememesi de zayıf yönleri arasında sayılabilir.
- Göle ulaşımı sağlayan yolun eskiye nazaran daha iyi durumda olduğu fakat halen daha yeterli ve tatmin edici olmadığı görülmektedir.
- Turistlerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılayacak mekânlara sahip değildir.
- Yöredeki halk tarafından turizm bilinci yeterince gelişmiş değildir.
- Ziyaretçilere yetecek düzeye sahip tesisler (konaklama/yeme-içme) mevcut değildir.
- Yöre göç veren bir bölge konumundadır.
- Alanın eksik taraflarının giderilememesi ve tuvalet, satış büfesi, bekçi kulübesi, restoran ve konaklama gibi tesislerin olmamasından dolayı alanla ilgili yeterli reklam yapılamamakta, tanıtım faaliyetleri kısıtlı olmaktadır.
- Göl'ün civarında iki piknik masasının ve bir çeşmenin olduğu; bunların da köylülerin kendi ihtiyaçlara ancak yettiği görülmektedir. Daha fazla insanın gelmesi durumda çevrenin yetersiz olduğunu söylemek mümkündür (Şekil 26).

Şekil 26. Göl'ün civarındaki piknik masası ve bir çeşme

Gölün çevresi ile ilgili bazı resimler Şekil 27 ve Şekil 28 da görülmektedir.

- Gölün etrafı bakımsızdır.
- Yaban hayvanları konusunda güvenlik sorununun olduğu söylenebilir.

Şekil 27. Altınpınar Gölü'nün çevresi 1

Şekil 28. Altınpınar Gölü'nün çevresi 2

4.1.3. Fırsatlar

Gümüşhane turizm açısından doğal, tarihi ve kültürel zenginliklere sahip; büyük şehirlere farklı ulaşım ağlarıyla yakınlığı sayesinde önemli potansiyeli olan bir şehirdir. Şehrin en önemli fırsatlarından biri de turizm potansiyelinin yöredeki istihdama sağladığı katkıdır.

- Altınpınar Limni Gölü, Doğu Karadeniz'in iç bölgelerinde bulunan dağların, geçmiş zamanda ve bugün önemli ulaşım güzergâhlarının arasında olan "Trabzon-Gümüşhane-Bayburt-Erzurum" karayolu hattına yakın bir lokasyonda yer almaktadır. Bu da Gümüşhane ilini, Doğu Anadolu Bölgesi'nin Karadeniz kıyılarına açılan bir kapı olarak ön plana çıkarır.
- Şekil 29 da civar köylere olan mesafeleri gösteren bir tabela görülmektedir.

Şekil 29. Gölün civar köylere olan mesafeelrini gösteren tabela

- Gümüşhane merkezine 37 km, Torul'a 15 km mesafede bulunan göl önceki dönemlerde B tipi Mesire Yeri ilan edilmiştir. Bu önemli bir fırsat olarak değerlendirilebilir.

Şekil 30 ve Şekil 31 gölün çevresi ile ilgili bazı resimler görülmektedir.

Şekil 30. Altınpınar Gölü görünüm

- Türkiye'nin güney kuzey illerinin arasında geçiş noktasındadır.
- Araştırma alanı ile ilgili hazırlanmış bir etüt raporu mevcuttur. Böyle hazır bir planın olması önemli bir fırsattır.
- Alanın etrafında zengin orman kaynakları bulunmaktadır.

Şekil 31. Altınpınar Gölü'nün çevresi 1

- Göl ve etrafı doğallığını korumaktadır (Şekil 32)

Şekil 32. Altınpınar Gölü'nün çevresi 2

- Dört mevsim boyunca farklı aktivitelere olanak verebilecek durumdadır.
- Doğaya zarar vermeden yakınında bulunan yaylalar ve alanları kullanarak konaklama ve ev pansiyonculuğu yapılacak turizm potansiyeline sahiptir.
- Şu anda yapılmakta olan piknik ve görsel manzara gibi rekreatif etkinliklerinin yanı sıra gastronomi, foto safari, kuş gözlemciliği, yöresel el sanatları gibi turizm etkinliklerini yapabilecek potansiyele sahiptir.
- Zengin biyolojik çeşitlilik kaynaklarının varlığı söz konusudur.
- Konum itibarıyla hem Artabel Gölleri Tabiat Parkı güzergahı üzerinde bulunması hem de çevre il ve ilçelerde tanınmış turizm alanlarının bulunması sebebiyle turist alabilecek potansiyele sahiptir.
- Çevresinde bulunan asıl yaylalarda misafirhane turizmi, ATV ve binicilik turizmi için rahatlıkla hizmet veren Altınpınar Limni Gölü, yeterince tanıtım ve yatırımı yapılmamasına rağmen özellikle hafta sonları dolup taşmaktadır.

- Gölü çevreleyen orman, orman ekosistemi, yüksek alp bitkileri ve gölün hemen yakınındaki Dulağa yaylası güzel görsel farklılıklar sunmaktadır (Şekil 33).

Şekil 33. Dulağa yaylası

- Gölün çevresinin kamp yapmaya uygun olduğu ve hatta zaman zaman kamp yapan insanların kendi çadırlarıyla geldikleri görülmektedir (Şekil 34).

4.1.4. Tehditler;

Altınpınar Gölü'nün tehditlerini aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür;

- Ekoturizm etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde gönüllü insan sayısı azdır.
- Turizmin karlılığını etkileyen en önemli iklim faktörlerinden biri yağışlardır. Yağış ve regülasyonu rekreasyon ve turizm faaliyetlerinde çok önemlidir. Göl, ağırlıklı olarak yağmur suları ile beslenmektedir. Ağır kış koşulları ve yağışlar bölgeye ulaşımı zorlaştırmaktadır. Bu da o bölge için önemli bir tehdittir.

Şekil 34. Altınpınar Gölü'nün çevresi 3

- Burada gecelelemek için tesis olanaklarının olmadığı görülür; kalmak isteyenler ise kendilerinin getirdiği çadırlarda kalabilmektedirler. Ancak gölün çevresinde yaşayan yabani hayvanlar ciddi bir tehdittir.
- Turizm aktivitelerinde aktif rol oynayabilecek genç nüfus bölgeden göç etmektedir.

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Ekoturizm, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde yakın bir zamanda ortaya çıkmış bir faaliyettir. Ekoturizm, doğaya ve kültürel değerlere olan zararının en az olması ve çevreyi ve ekonomik değerleri de dikkate alması nedeniyle diğer turizm çeşitlerinden ayrılmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, Gümüşhane İli Torul İlçesi Altınpınar Gölü'nün ekoturizm potansiyelini SWOT analiz tekniğini kullanarak ortaya koymaktır. Bu sayede, Altınpınar Gölü'nde ekoturizmin uygulanabilme durumu tespit edilerek gelecekte ekoturizm ile ilgili düzenlenecek etkinliklere yol göstermesi açısından önem teşkil etmektedir.

Gümüşhane, Türkiye'nin kalkınma alanında öncelikli şehirleri arasında bulunmaktadır. Kalkınması konusunda özellikle turizm, tarım ve madencilik sektörlerinin öne çıktığı görülmektedir. Coğrafi şartların zor olması, sanayinin gelişmemesi, madencilik alanının gerilemesi gibi sebeplerle geçmiş dönemlerde yoğun göçlere de bağlı ciddi oranda nüfus kaybına uğramıştır. Türkiye'deki nüfus yoğunluğunun en az olduğu şehirlerinden birine dönüşmüştür. Yakın zamana kadar her ile bir üniversite projesi çerçevesinde şehre üniversite kurulmuştur. Özellikle madencilik alanının özel sektöre açılma durumu, turizmin geliştirilmesiyle ilişkili yatırım ve teşvikler, organik tarım çalışmalarının henüz beklenen etkiyi oluşturamamış da olsa kentin nüfus yoğunluğunda özellikle son dönemlerde artış olmuştur.

Altınpınar gölünün bulunduğu yerin büyüklüğü, bitki örtüsünün çeşitliliği, Altınpınar köyü yaylasının konumu, halen geleneksel yöntemlerle göçebe tarımın yapılması, kültürel değerler sunulmuş, göl ve yayla panoramik manzaralara sahiptir. Altınpınar Gölü ile çevresi dinlenme amaçlı kullanılabilecek alanlardır. Ancak beşeri ve doğal kaynaklar bakımından zengin olduğu görülen bu bölgenin turizme kazandırılması için giderilmesi gereken birçok eksikliği vardır. Altınpınar Gölü ve çevresinde rekreasyonel faaliyetlerin daha iyi yürütülebilmesi ve bu alanın turizme kazandırılabilmesi için koruma ve kullanma dengesinin gözetilerek bazı düzenlemelerin yapılması oldukça önemlidir. Bu çalışmaların tümünün koruma ve kullanma dengeleri gözetilerek yürütülebilmesi için Altınpınar Gölü'nün beşeri ve doğal kaynakları dikkate

alınarak, Őuanda “Orman Parkı” statüsünde olup, geleceğin tabiat parkı ilan edilmesine aday bu alanın potansiyelinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu tür alanlar, devlet kurumlarının ve turizmden sorumlu kuruluşların denetiminde sistemli bir Şekilde sit alanı olarak tanıtılırsa hem turistik bir avantaj oluŐturur hem de iyi bir Şekilde korunması sağlanır. Altınpınar Gölü ve çevresinde halen yapılaŐma yoktur. Göl bölgesine gelen ziyaretçilerin kamp yapabileceği uygun bir alan olduğu görölse de güvenli değildir. Ancak geceyi gölden yaklaşık 14 km uzaklıktaki Torul bölgesinde geçirmek mümkündür. Araştırma alanı içerisinde piknik alanı, yiyecek-içecek satıcıları, tuvalet, otopark gibi rekreasyon ihtiyaçlarını karşılayacak herhangi bir tesis bulunmamaktadır. Alanda önemli iyileŐtirmelere ihtiyaç vardır.

EriŐilebilirlik önemli olduğundan, alana erişim için bazı düzenlemeler gereklidir. Özellikle de Altınpınar Gölü bölgesine giden yolun iyileŐtirilmesi gerekmektedir. Altınpınar köyünün ardından stabilize olmaya devam eden 7 km'lik yol kesiminin standart hale getirilmesi önemlidir. Bu iyileŐtirme yapılırken mutlaka bölgenin kış Şartları dikkate alınmalıdır.

Altınpınar Gölü bölgesi iklim özelliklerine göre bakıldığında güneŐlenmeye ve rüzgâra elveriŐsiz olduğu görölür. Altınpınar Gölü bölgesinin iklim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda özellikle rekreasyonel ve turistik faaliyetlerin yoğun olduğu yaz aylarında iklim koşulları bölgenin rekreasyonel faaliyetlerine engel olmamaktadır. Bu nedenle arsa planlaması yapılırken hakim olan iklim özelliklerine göre faaliyetlerin planlanması önemlidir.

Altınpınar Gölü, çevresi zengin bir doğaya sahip, orman bitki örtüsü ile çevrili, temiz havası, göl ve yakın çevresindeki ovanın özgün panoramik manzara sunması, gölün beşeri ve doğal ortamıyla insanı etkileyen bir zenginliği vardır. Bu durum rekreasyon ve turizme uygunluk potansiyelini artırmaktadır. Göl ve çevresindeki doğal özellikler beraberinde yürüyüş, oryantiring, kampçılık, dağcılık ve karavancılık, yaban hayatı ve kuş gözlemciliği, binicilik, yayla yürüyüşü, botanik turizmi gibi birçok faaliyet sunmaktadır. Uygun koŐullarda balık tutma, piknik ve Şenlik gibi bazı rekreasyonel etkinliklerin gerçekleŐtirilmesi mümkündür. Altınpınar Gölü, Torul ilçe merkezinde yer alan Torul Kalesi'nin cam seyir terasının yakınında bulunmaktadır. Torul Kalesi'nin Cam Seyir Terasını açıldığđ günden itibaren çok sayıda yabancı ve yerli turist ziyaret etmektedir.

Olumlu özelliklere sahip doğa olaylarının yaşandığı Altınpınar Gölü ve çevresinin önemli bir turizm alanı haline gelmesi için trafik, eğlence tesisleri gibi insan eliyle iyileştirilebilecek şeylerin planlanması ve uygulanması gerekmektedir. Altınpınar Gölü'nün turist alması anlamında koruma ve kullanma dengesi gözetilerek bölgenin doğal yapısını bozmayacak biçimde konaklama tesisleri oluşturulmalıdır. Aynı biçimde turistlerin yeme-içme ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri yerel halk tarafından yönetilen restoranlar, insanların eğlenebileceği ortamlar, çay bahçeleri ve kafelerin kurulması da önemlidir. Bölgeye turist getirmek ve yerel halkı istihdam etme konusunda bunların önemli etkisi olacaktır. Uygulamalarında istihdam edilen personelin yetkinliği, bölgenin Türkiye turizm alanları kapsamında kendine yer bulması, bilinmesi ve geniş bir ziyaretçi kitlesi çekmesi vb. hususlara dikkat edilmelidir. Altınpınar Gölü ve çevresinde alternatif turistik faaliyetler belirlenmeli ve bölge önemli bir turizm alanı haline getirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Ahipaşaoğlu, S. ve Çeltek, E. (2006). *Sürdürülebilir Kırsal Turizm*, Ankara Gazi Kitabevi Basımı, 2006.
- Altınpınar Tabiat Parkı Etüt Raporu (2024). Doğa Koruma ve Milli Parklar 12. Bölge Müdürlüğü, Gümüşhane Şube Müdürlüğü, Gümüşhane.
- Bağcı, H. R., Şirin, M. ve Zeybek, H. İ. (2019). Torul Kalesi (Gümüşhane) cam seyir terası. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 10, 111-123.
- Buğday, S. (2023). İzmir-Ödemiş civarı ekoturizm potansiyeli, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Yüksek lisans tezi, İzmir.
- Calicchio, S. (2022). *4 Adımda Swot Analizi*. StreetLib SRL, 06.13.2022, ISBN-13: 9791221353730.
- DOKA (2023) Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA), *Gümüşhane*, www.doka.org.tr/bolgemiz_Gumushane-tr.html, Erişim tarihi: 10.11.2023
- Ekşioğlu, A. G., (2019). *Kürtün ilinin ekoturizm potansiyeli*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane.
- Güzel Demirlenk, G. (2022). *Gediz deltası ekoturizm potansiyelinin araştırılması*, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Yüksek lisans tezi, İzmir.
- Kahyaoğlu, N., Güvendi, E., Karahan, S. ve Ertuğrul, M.H. (2019). Gümüşhane ilinin ekoturizm potansiyeli açısından değerlendirilmesi. III. International Mediterranean Forest and Environment Symposium, Kahramanmaraş, s. 451-456.
- Kaya, A. (2013). İlhanlıların Anadolu Türkmen Beylerine Karşı Politikası, *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 293-326.
- Kartal, G. (2021). *Trabzon'daki yerel halkın ekoturizme yönelik tutum ve algılarına ilişkin bir çalışma*. Giresun Üniversitesi Yüksek lisans tezi, Giresun.
- Kızılaslan, N. ve Ünal, T. (2014). Tokat ilinin ekoturizm/kırsal turizm potansiyeli ve swot analizi. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, 9, 45-61.
- Oda, Z. (2021). *Yalıköy (Ordu-Fatsa) ve yakın çevresinin ekoturizm potansiyeli*. Giresun Üniversitesi Yüksek lisans tezi, Giresun.
- Okur, M. (2007). Pontus meselesinin ortaya çıkışı ve Karadeniz bölgesinde Pontusçu Faaliyetler, *Karadeniz Araştırmaları*, 14(14), 1-28.

- Ödemiş, M. ve Hassan, A. (2019). Gümüşhane'nin eko-turizm potansiyelinin kavramsal analizi ve bu potansiyelin değerlendirilmesine yönelik öneriler. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 10(Ek Sayı), 59-70.
- Özçubukçu, S. (2020). *Gümüşhane ili tarihi konakları sürdürülebilirliği üzerine bir inceleme-Bağlarbaşı mahallesi restorasyon örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane.
- Özey, R. (1991). Gümüşhane ve çevresindeki kırsal yerleşmelerin başlıca coğrafi sorunları ve çözüm yolları. Geçmişte ve Günümüzde Gümüşhane Sempozyumu, Ankara.
- Polat, A.T. ve Önder, S. (2006). Karapınar ilçesi ve yakın çevresi peyzaj özelliklerinin ekoturizm kullanımları yönünden değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 20(40), 53-64.
- Sargın, S. ve Demir, Ş. (2018). İnsan mekân ilişkisi ölçeğinde kent kimliği ve Gümüşhane örneği. *The Journal of International Scientific Researches*, 3(4), 221-239.
- Saylan, K. (2014). Gümüşhane (İdari, Sosyal ve Ekonomik Tarih) (1850-1918), Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, ISBN: 978-605-63476-5-8, İstanbul.
- Solmaz, F. (1998). Gümüşhane ve çevresinde karst şekilleri. *Türk Coğrafya Dergisi*, 33, 151-162.
- Tanç, A. (2020). Erzurum ilinin ekoturizm potansiyelinin belirlenmesi: Kuzey ilçeleri üzerine bir araştırma., Atatürk Üniversitesi Yüksek lisans tezi, Erzurum.
- Tellioğlu, İ. (2004). *Osmanlı hâkimiyetine kadar Doğu Karadeniz'de Türkler*, Trabzon: Serander Yayınları., ISBN: 978-975-17-4449-4, 213 s.
- Tozkoparan, U., Atayeter, Y. ve Yayla, O. (2020). Altınpınar (Limni) gölü ve yakın çevresinin rekreasyon potansiyelinin belirlenmesine yönelik bir yöntem uygulaması. *Doğu Coğrafya Dergisi* 25(44), 61-84.
- Tuncel, M. (1996). *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Ankara Diyanet Vakfı Yayınları.
- Tutar, E. (1998). Ekoturizm-Göksu deltası uygulamaları ve Eğirdir gölünde ekoturizm olanakları. I. Ulusal Turizm Sempozyumu, 17-19 Eylül SDÜ Basımevi, Isparta.
- Uzunçarşılı, İ. H. (1998). *Osmanlı Tarihi*. Ankara Türk Tarih Kurumu Yayınları, ISBN:978-975-16-0013-4, 652 s.
- URL 1 (2022) Gümüşhane ilçeleri., Kültür ve Turizm Bakanlığı, www.nufusune.com/15207-gumushane-torul-altinpinar-koy-nufusu, Erişim tarihi: 03.04.2024

- URL 2 (2022). *Gümüşhane Tarihi*. <http://www.gumushane.gov.tr/tarihce>, Erişim Tarihi: 06.03.2023
- URL 3 (2022). <https://gumushane.csb.gov.tr/>, Gümüşhane Valiliği, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü), Erişim tarihi: 02.01.2024.
- URL 4 (2022). *Turizm Genel Bilgiler*. <http://www.gumushane.gov.tr/turizm-genel-bilgiler>], Erişim tarihi: 03.02.2024
- Yavuz, M. (2011). *Afyonkarahisar-Sandıklı İlçesi Akdağ Tabiat Parkı'nın ekoturizm potansiyelinin değerlendirilmesi.*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Yüksek lisans tezi, Afyonkarahisar.
- Zaman, M. ve Doğanay, S. (2011). Şehir coğrafyası açısından bir inceleme: Gümüşhane,. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 6(3), 245-285.

EKLER

Ek 1. Tiski Genel Müdürlüğü Tesisler Dairesi Başkanlığı Laboratuvar Şube Müdürlüğü Su ve Atıksu Kalite Kontrol Laboratuvarı Analiz Raporu

	TİSKİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TESİSLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI LABORATUVAR ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ SU VE ATIKSU KALİTE KONTROL LABORATUVARI
ANALİZ RAPORU	
Y-201223-3610	
25.12.2023	
MÜŞTERİ BİLGİLERİ	
Adı	: TİSKİ
Adresi	: Esiroğlu İçmesuyu Arıtma Tesisi ORTAHİSAR/TRABZON
NUMUNE BİLGİLERİ	
Numunenin Cinsi	: Yüzeysel Su
Numunenin Alındığı Yer	: GÜMÜŞHANE Torul Altınpınar Gölü
Numunenin Alındığı Tarih ve Saat	: 20 Aralık 2023 13:15
Numunenin Miktarı ve Ambalajı	: 500 mL Polietilen
Numunenin Alındığı Ortam/Alma Şekli	: Göl / Anlık
Numunenin Durumu	: Soğuk Zincir
Numuneyi Talep Eden Birim	: Laboratuvar Şube Müdürlüğü
Numuneyi Alan Kurum	: Esiroğlu Merkez Laboratuvarı
Açıklama	:
NUMUNE LABORATUVAR BİLGİLERİ	
Numune Kabul Tarihi ve Saati	: 20 Aralık 2023 13:16
Analiz Başlangıç Tarihi	: 20 Aralık 2023
Analiz Bitiş Tarihi	: 21 Aralık 2023
Rapor Tarihi	: 25 Aralık 2023

Bu rapor toplam '3' sayfadır.

Bu sonuçlar yalnızca deneyi yapılan numuneye aittir. Bu rapor TİSKİ Genel Müdürlüğü'nün yazılı izni olmaksızın kopyalanamaz ve çoğaltılamaz. İmzasız raporlar geçersizdir.

Sanayi Mah. Devlet Karayolu Cad. Yaren Sok. No:3 Ortahisar/TRABZON
Tel: 0462 455 3000 Laboratuvar tel: 0462 455 3083-3082

Mail: tiskilab@tiski.gov.tr

Ek 1. Devamı

	TİSKİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TESİSLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI LABORATUVAR ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ SU VE ATIKSU KALİTE KONTROL LABORATUVARI		
ANALİZ RAPORU			
<table border="1" style="border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding: 2px;">Y-201223-3610</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;">25.12.2023</td> </tr> </table>		Y-201223-3610	25.12.2023
Y-201223-3610			
25.12.2023			

Parametre	Ölçüm Metodu	Birim	Ölçüm Sonucu	İTASHY
İTASHY				
DEZENFEKSİYON YAN ÜRÜNLERİ (µg/L)				
* Trihalometanlar-Toplam (THM)	Hach 10132	µg/L	6,4	100
FİZİKSEL PARAMETRELER				
* Askıda Katı Madde (AKM)	SM 2510 B	mg/L	0	-
* Bulunluluk (BUL)	SM 2130 B	NTU	0,67	TKEDY
* pH (PH)	SM 4500 H+ B		7,79	6,5-9,5
* İletkenlik (İLET)	SM 4500 H+ B	µS/cm	238	2500
* Sıcaklık (SIC)	SM 4500 H+ B	°C	15	-
* Koku (KOKU)	Organoleptik	-	NORMAL	TKEDY
* Renk (RENK)	Organoleptik	Pt-Co	0	TKEDY
* Tat (TAT)	Organoleptik	-	NORMAL	TKEDY
KİMYASAL PARAMETRELER				
* Alüminyum (Al)	EPA 200.8	µg/L	76,12	200
* Demir (Fe)	EPA 200.8	µg/L	65,63	200
* Mangân (Mn)	EPA 200.8	µg/L	4,44	50
* Amonyum (NH ₄)	EPA 300.1	mg/L	0,06	0,5
* Antimon (Sb)	EPA 200.8	µg/L	< 0.001	5
* Arsenik (As)	EPA 200.8	µg/L	< 0.001	10
* Bakır (Cu)	EPA 200.8	mg/L	< 0.001	2
* Çinko (Zn)	EPA 200.8	µg/L	< 0.001	-
* Kalsiyum (Ca ²⁺)	EPA 300.1	mg/L	40,28	-
* Krom (Cr)	EPA 200.8	µg/L	< 0.001	50
* Kurşun (Pb)	EPA 200.8	µg/L	< 0.001	10
* Magnezyum (Mg)	EPA 300.1	mg/L	5,62	-
* Nikel (Ni)	EPA 200.8	µg/L	< 0.001	20
* Nitrat (NO ₃)	EPA 300.1	mg/L	2,3	50
* Nitrit (NO ₂)	EPA 300.1	mg/L	0,1	0,5

Bu sonuçlar yalnızca isteniyi yapılan numuneye aittir. Bu rapor TİSKİ Genel Müdürlüğü'nün yazılı izni olmaksızın kopyalanamaz ve çoğaltılamaz. İhtiyaç raporlar geçersizdir.

Sarıyeri Mah. Devlet Katıyolu Cad. Yaman Sok. No:3 Ortahisar/TRABZON
Tel: 0462 455 3000 Laboratuvar tel: 0462 455 3083-3082

E-mail: tiskilab@tiskigov.tr

Doküman No : L.AS.001
Revizyon No : 000

Sayfa: 2/3

Ek 1. Devamı

TİSKİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TESİSLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI
LABORATUVAR ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ
SU VE ATIKSU KALİTE KONTROL LABORATUVARI

ANALİZ RAPORU

Y-201223-3610

25.12.2023

Parametre	Ölçüm Metodu	Birim	Ölçüm Sonucu	İTASHY
* Sülfat (SO ₄)	EPA 300.1	mg/L	14,1	250
* Toplam Alkalinite (ALK)	SM 2320 B	mg/L	83	-
* Toplam Organik Karbon (TOC)	LCK 380	mg/L	1,2	ADY-ADY
* Toplam Sertlik (CaCO ₃)	SM 2320 B	°F	12,41	-
MİKROBİYOLOJİK PARAMETRELER				
* Escherichia Coli (E-Coli)	SM 9230 C	sayı/100ml	50	0
* Toplam Koliform	SM 9230 C	sayı/100ml	100	0

Escherichia Coli, Toplam Koliform parametreleri İTASHY standartı değerlerine uygun değildir.

* ile işaretli parametreler akreditasyon kapsamı dışındadır.

TİSKİ Genel Müdürlüğü Su Kalite Kontrol Laboratuvarı Numune Kabul Kriterleri Talimatına uygun olarak kabul edilmiştir.

İTASHY: İnsanı Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik

ADY: Anormali Değişim Yok.

TKEDY: Tüketicilere kabul edilebilir ve herhangi bir anormali değişim yok.

ANALİZLERİ YAPAN
 Ahmet BAYRAKTAR
 Kimyager

ANALİZLERİ YAPAN
 Mehmet ÇOLAK
 Kimyager

KONTROL EDEN
 Serhat GÜN
 Yüksek Kimyager
 Laboratuvar Sorumlusu

ONAYLAYAN
 Vahdet MAZLUM
 Laboratuvar Şube Müdürü

25.12.2023

Bu sonuçlar yalnızca deneyi yaptırılan kurumaya aittir. Bu rapor TİSKİ Genel Müdürlüğü'nün yazılı izni olmaksızın kopyalanamaz ve çoğaltılamaz. İzinsiz raporlar geçersizdir.

Sarıyeri Mah. Devlet Kampüsü Cad. Yaren Sok. No:5 Ortaköy/İRABZON
 Tel: 0462 455 3000 Laboratuvar tel: 0462 455 3063-3062

E-mail: tskilab@tski.gov.tr

Doküman No : L.AS.001
 Revizyon No : 000

Sayfa: 3/3

**Ek 2. Doğa Koruma ve Milli Parklar 12. Bölge Müdürlüğü, Gümüşhane Şube
Müdürlüğü, Altınpınar Tabiat Parkı Etüt Raporu**

TABİAT PARKI ETÜT RAPORU	
2.6. ALAN BÜYÜKLÜĞÜ	1. Saha Büyüklüğü (Ha): 52,26 ha 2. Orman Alanları (Ha): -51,76 ha 3. Mera Alanları (Ha): Yok 4. Alpin Alanlar (Ha): Yok 5. Diğer (Göl) Alanlar (Ha): ~0,5ha 6. 2/B Alanları (Ha): Yok 7. Özel Mülkiyet Alanları (Ha): Yok
3. KAYNAK DEĞERLER	
2.1. DOĞAL KAYNAK DEĞERLERİ	
2.1.1. Jeolojik Kaynak Değerler	
2.1.1.1. Jeomorfolojik özellikler	1. Doğu Pontid Tektonik Birliği'nin güney kısmında yer alan Gümüşhane yöresi (Ketin, 1966) sırasıyla Hersinyen ve Alp Orojenezlerinin etkisinde kalmıştır. K-G yönünde oluşan bölgesel sıkışma tektoniği, Gümüşhane yöresinde genellikle KB-GD yönünde bir kırık tektoniğinin gelişmesine neden olmuştur. Bölgesel genel jeoloji çalışmalarında Pontidler, kuzey ve güney zon olarak ikiye ayrılmıştır. Kuzey zonda magmatik etkinlik, güney zonda ise tortul çökelim daha etkindir. Çalışma alanı kuzey zonu etki alanında olmakla birlikte güney zona da yakındır. Çalışma alanı ve yakın çevresinde Mesozoyik ve Senozoyik yaşlı kaya birimleri gözlenir. Etkinliğini Lias'tan başlayarak Eosen sonlarına kadar aralıklı olarak sürdüren magmatizma ile volkanik etkinliğin duraktığı veya hızının azaldığı dönemlerde egemen olan tortullaşma sonucunda bölgede volkanik, volkano-tortul ve intrüziif kayalar yaygın hale gelmiştir. Magmatik kayaların egemen olduğu kuzey zonda kaya birimleri en altta Lias yaşlı bazalt, andezit lav ve piroklastikleri ile killi kireçtaşı, kumtaşı ve marndan oluşan kaya türleri ile başlar.
2.1.1.2. Hidrolojik özellikler	1. Saha içerisinde Altınpınar gölü bulunmaktadır.
2.1.1.3. Toprak özellikleri	1. Kolüvyal Topraklar: Bu gruptaki topraklar, yüzeysel akamla veya yan derelerin kısa mesafelerde taşıyarak eğimin azalmış olduğu yerlerde depo ettikleri materyallerin meydana getirdiği genç (A) C profilili topraklardır. Toprak karakterleri daha ziyade civardaki yüksek arazi topraklarının karakterlerine benzemektedir. Yağışın şiddetine ve eğimin derecesine göre muhtelif parça büyüklüklerine sahip katlar içerirler. Bu katlar, alüvyal topraklarda olduğu gibi birbirine paralel değildir. Dik yamaçların eteklerinde ve vadi boğazlarında bulunanlar daha ziyade az topraklı kaba taş ve molozları içerirler. Yüzeysel akamın hızı azaldığı oranda parçaların da çapları küçülmekte ve hatta alüvyal toprak parça büyüklüğüne eşit olmaktadır. Böylece doğal eğimin çok azaldığı yerlerde kolüvyal ve alüvyal topraklar birbirlerine geçişli olarak karışırlar. 2. Gri-Kahverengi Podzolik Topraklar: Bu topraklar serin ve yağışlı iklimlerde, çoğunlukla gelişimi sırasında erozyon ve birikme devirlerine bağlı olup, heterojendir. Bu topraklar yaprağını döken, kısmen de iğne yapraklı orman örtüsü altında ve değişik ana madde üzerinde oluşmaktadırlar. VI. ve VII. Sınıf arazilerdeki ve orman örtüsü altında bulunan bu topraklar Merkez İlçe ve Torul'da yaygın göstermektedir. 3. Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları: Bu gruptaki topraklar A (B) C profiline sahip topraklardır. A horizonu iyi teşekkül etmiş gözenekli yapı arz eder. A horizonundaki organik madde genellikle asit karakterinde olup mineral kısımdan ayrılır veya

TABİAT PARKI ETÜT RAPORU

2.1.3.4. Fauna	Sahada yaşayan bazı hayvan türleri:		
	Memeliler	Kuşlar	Sürüngenler
	Ayı	Şahin	Kertenkele
	Kurt	Kartal	Yılan
	Vaşak	Atmaca	Kurbağa
	Yaban keçisi	Karga	Engerek
	Karaca	Saksağan	Semender
2.2.KÜLTÜREL VE ESTETİK KAYNAK DEĞERLER			
2.2.1. Görsel peyza/estetik değer	Saha gerek arazi yapısı gerekse doğal manzarası ile eşsiz bir peyzaj bütünlüğü oluşturmaktadır. Sahip olduğu göl ve gölün etrafındaki mevcut ağaçların oluşturduğu gölge unsuru, gölün etrafındaki bitki örtüsünün sergilediği görünüm ve sahanın pek çok yerinde var olan etkileyici manzara yöreye bu açıdan büyük bir üstünlük katmaktadır.		
2.2.2. Kültürel Peyzaj Değerleri	Sahada insan etkisi ile oluşturulmuş peyzaj değerleri bulunmamaktadır.		
2.2.3. Tabiat Tarihi/Tabii Miras	Bulunmamaktadır.		
2.2.4. Tarihi Özellikleri	Bulunmamaktadır.		
2.2.5. Arkeolojik Özellikler	Bulunmamaktadır.		
2.2.6. Mitolojik özellikler	Bulunmamaktadır.		
2.2.7. Etnografik Özellikler	Bulunmamaktadır.		
2.2.8. Tarihi Mimari Özellikler	Bulunmamaktadır.		
2.2.9. Tarihi Kişiliklerin Hatıraları	Bulunmamaktadır.		

TABİAT PARKI ETÜT RAPORU

	çok az bir karışma gösterir. (B) horizonu zayıf teşekkül etmiş kahverengi veya koyu kahverenginde granüler veya yarılarak köşeli blok yapıdadır. (B) horizonunda kil birikmesi yok veya pek azdır. (B) horizonunun baz saturasyonu oradan yavaşça kadar değişir (%60'tan az). Profilin aşağılarına doğru gidildikçe pH 6,0'dan daha düşüktür. Silikat killeri - kaolin veya illit grubundandır. Horizon sınırları geçişli veya tedricidir. Derinlikleri normal olarak 40 - 70 cm. arasındadır.
2.1.2. Klimatolojik Özellikler	1. Güneşhane'de ortalama sıcaklık 9,5 °C'dir. Ortalama sıcaklıklar kışın 0,4 °C ve -1,8 °C arasında değişmektedir. Yazın ise 20,1 °C'ye kadar yükselmektedir. Ortalama sıcaklıklar en düşük değerine Ocak ayında, en yüksek değerine ise Temmuz ve Ağustos aylarında ulaşmaktadır. Kış aylarında sıcaklıkların 0 °C'nin altına düşmesi yaz aylarında ise 20 °C civarında olması yörede karasal bir iklim görüldüğünü ortaya koymaktadır. 2. Güneşhane'nin yıllık ortalama yağış toplamı 467,7 mm'dir. Aylık en yüksek yağış miktarı Mayıs ayında 69,5 mm, en düşük yağış miktarı ise 11,6 mm ile Ağustos ayında görülmektedir. Güneşhane'de yağışın %37'si ilkbaharda düşmektedir. Sonbahar mevsiminde ise bu oran %25'dir. Kış, sonbahara yakın %23'lük bir oranla üçüncü yağışlı mevsimdir. Yazın bu oran %15'e düşmektedir. Güneşhane'de yıllık ortalama yağışlı gün toplamı 121,5 gündür. Yani ortalama olarak her üç günden birinde yağış düşme olasılığı vardır. Yağışlı gün sayısı kış aylarında 10 günün üzerinde olup Mayıs ayında 15 günün üzerine çıkmaktadır. Temmuz ve Ağustos aylarında ise 5 günün altına düşmektedir. 3. Sahanın yağışlı Karadeniz Bölgesi'nin art bölgesinde ve yüksek bir kesiminde yer alması, kar kalınlığının artmasına neden olmaktadır. Ocak ayında 80 cm'ye ulaşan kar kalınlığı, Şubat ve Mart aylarında da 70 cm'in üzerindedir. Kasım ve Aralık ayları da yüksek kar derinliğine sahiptir. Güneşhane'de Ekim ve Mayıs ayları arasında 8 ay kar yağışı görülmekte ve bunun yıllık toplamı 45,0 gündür. Kar yağışlı gün sayısı Ocak ve Şubat aylarında 20 günün üzerindedir. Kar, Ekim ve Mayıs arasında yerde kalmakta olup karla örtülü günler yıllık toplamı 67,9 gündür. 4. Sahanın meteorolojik açıdan şyaret için en uygun dönemi yaz mevsimidir. Diğer dönemler yoğun kış şartlarından dolayı sahaya ulaşım zor olduğundan uygun değildir.
2.1.3. Biyolojik Kaynak Değerler	
2.1.3.1. Ekosistem	Sahada bulunan ekosistem tipleri: • Orman Ekosistemi ◦ İbrelî Orman Ekosistemi • Kayalık Ekosistem • Göl Ekosistemi
2.1.3.2. Vegetasyon	Sahada bulunan vegetasyon tipleri: Orman Vegetasyonu ◦ İbrelî Orman Vegetasyonu
2.1.3.3. Flora	Sahanın hakim bitki örtüsü Sarıçam'dır.

ÖZGEÇMİŞ

İrfan Faruk ÖZEN İlkokulu Trabzon İskender Paşa İlköğretim Okulu'nda okudu. Liseyi Erzurum Atatürk Anadolu Meslek Lisesi Bilgisayar bölümünde tamamladı. Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Yaban Hayatı ve Ekolojisi Yönetimi Bölümü'nü bitirerek lisansını tamamladı. Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Ormancılık ve Çevre Bilimleri Ana Bilim Dalı lisansüstü programında öğrenimine devam etmektedir.

